

20. OBLJETNICA ŠKOLE PSIHOTERAPIJE PSIHOZA U DUBROVNIKU

MAJDA GRAH

Psihijatrijska bolnica "Sveti Ivan", Zagreb, Hrvatska

UVOD

Osamdesetih godina prošlog stoljeća razvoj biopsihosocioterapijskog modela liječenja psihičkih poremećaja počeo je stvarati pozitivnu klimu u smislu deinstitucionalizacije psihijatrije. Počeo se razvijati koncept psihijatrije u zajednici s naglaskom na potrebu razvoja atmosfere ravnopravnosti i odgovornosti u pristupu liječenju psihičkih poremećaja na psihijatrijskim odjelima. Postupno su se počeli razvijati programi usmjereni na bolje razumijevanje psihičkih poremećaja s cjelovitim pristupom oboljelima i članovima njihovih obitelji u skladu sa specifičnim potrebama. Razvojem takvih sveobuhvatnih programa unaprijeđen je pristup osobito oboljelima od psihotičnih poremećaja koji su prethodno liječeni u velikim institucijama najčešće samo farmakološki.

Poučeni iskustvima koje su razmjenjivali na sastancima ISPS-a (*The International Society for Psychological and Social Approaches to Psychoses*), te vlastitim psihodinamskim znanjem i iskustvom u radu s oboljelima od psihotičnih poremećaja, u svibnju 1996. godine prof. dr. sc. Ivan Urlić i prof. dr. sc. Slađana Štrkalj Ivezić organizirali su prvu Školu psihoterapije psihoza u Dubrovniku, u okviru Interuniverzitetskog centra. Značajna podrška za organizaciju Škole potekla je od prof. dr. sc. Eduarda Klaina, a u organizaciji prvih nekoliko škola sudjelovao je i dr. Joško Vuletin iz Neuropsihijatrijske bolnice „Dr. Ivan Barbot“ u Popovači. Cilj je ove škole od samog početka bio promicanje psihodinamskog pristupa i razumijevanja oboljelih od psihotičnih poremećaja i članova njihovih obitelji, uz sveobuhvatnost dostupnih biopsihosocioterapijskih postupaka i razvoj terapije u zajednici u Hrvatskoj.

Škola se, počevši od 1996. godine, tradicionalno održava sredinom svibnja u dubrovačkom Inter-univerzitetskom centru (IUC). Do sada je ugostila mnoge od najrespekta-

bilnijih stručnjaka i znanstvenika iz područja psihoterapijskog i socioterapijskog rada s osobama oboljelima od psihotičnih poremećaja, iz naše zemlje i inozemstva, sa svih kontinenata. Oni su svojim predavanjima, radionicama i sudjelovanjima na okruglim stolovima iz godine u godinu podizali senzibilitet stručne javnosti i šire zajednice za sveobuhvatan pristup u liječenju oboljelih od psihotičnih poremećaja.

Posebno smo ponosni što je sudjelovanje u radu naše međunarodne Škole potaknulo kolege iz drugih zemalja da osnuju svoje stručne organizacije za psihološki i socijalni pristup osobama koje trpe od psihotičnih poremećaja. Tako su osnovane ISPS Slovenija, ISPS Grčka i ISPS Italija. Intenzivna suradnja na međunarodnom planu se i dalje nastavlja.

PREGLED DOSADAŠNJIH ŠKOLA PSIHOTERAPIJE PSIHOZA U DUBROVNIKU

1. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*The Psychodynamic Approach to Schizophrenia*“ održana je od 12. do 16. svibnja 1996. Predavači i teme Škole: S. Štrkalj Ivezić: „Ping Nie Pao: Psihodinamski koncept shizofrenije“; I. Urlić: „Produžena simbioza u etiologiji shizofrene bolesti“; A-M. Žunter-Nagy: „Psihodinamski orijentirana suportivna psihoterapija shizofrenih bolesnika“; M. Viola: „Izlaženje iz psihijatrijskog okruženja i uključivanje psihotičnih bolesnika u socijalnu radnu sferu“; M. Viola: „Proces zatvaranja jedne psihijatrijske bolnice i aktiviranje alternativnih struktura“; D. Stijačić, L. Škrinjarić: „Grupna psihoterapija u psihijatrijskoj bolnici“; B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „Značenje žene kao partnera za

- shizofrene bolesnike“ i S. Maroević, S. Štrkalj Ivezić: „Značenje predrasuda u liječenju psihijatrijskog bolesnika“.
2. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*The Psychodynamic Approach to Schizophrenia*“ održana je od 12. do 16. svibnja 1997. Predavači i teme Škole: D. Feinsilver: „Terapeut kao ljudsko biće i sveobuhvatno liječenje shizofrenije“; Okrugli stol: „Izazovi edukacije psihoterapeuta psihoza“; R. Quartesan: „*Borderline spectrum*: Dijagnoza i liječenje“; A-M. Žunter-Nagy: „Dinamika odnosa na odjelu za liječenje shizofrenih bolesnika“; S. Štrkalj Ivezić: „Osnove psihodinamskog pristupa shizofreniji“; J. Vuletin: „Iskustva iz edukacije psihijatrijskih medicinskih sestara“; A. Magerle: „Psihoterapija shizofrenih homicidnih pacijenata“; I. Urlić: „Dinamika uloge oca u razvoju shizofrenije“; B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „Širenje socijalnog selfa u grupnoj analitičkoj psihoterapiji psihoza“; E. Klain: „Kontratransfer u terapiji psihotičnih stanja“ – Okrugli stol; Lj. Hotujac, V. Jukić, S. Štrkalj Ivezić, I. Urlić: „Psihofarmaci i psihoterapija u terapijskom pristupu shizofrenom bolesniku“ – Okrugli stol; D. Stijačić: „Početna faza grupne psihoterapije: Igre uključivanja“ – Radionica i D. Feinsilver: Grupna supervizija.
 3. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Psychotherapy of Psychoses in Community Psychiatry*“ održana je od 12. do 16. svibnja 1998. Predavači i teme Škole: S. Štrkalj Ivezić: „Psihijatrija u zajednici: Koncept i edukacija“; V. Ljubimir, J. Vuletin, S. Štrkalj Ivezić: „Rezultati ankete o edukaciji medicinskih sestara u psihijatriji“; J. Burmač-Štefok: „Integracija različitih psihoterapijskih postupaka u psihoterapijskom pristupu psihotičnom pacijentu“ – Radionica; N. Podrugovac-Prcić: „Dinamika bolničkog i *after-care* liječenja shizofrenih pacijenata“; I. Urlić: „Primjena grupno-analitičkih principa u grupnoj psihoterapiji shizofrenih bolesnika“; S. Kulović: „Prikaz psihoterapijskog procesa u dugotrajnoj grupnoj psihoterapiji shizofrenih bolesnika“; N. Orešković-Krezler, B. Restek-Petrović: „Značenje mjesta okupljanja grupe za psihotičnog pacijenta“; E. Klain: „Izobrazba grupnih terapeuta za grupnu psihoterapiju psihoza“ – Okrugli stol; I. Krpan: „Psihoterapija shizofrenije u sistemskoj psihoterapiji“; R. Siani: „Psihoterapija psihotičnih pacijenata u službi za mentalno zdravlje: Integrirani pristup iz CSM Verona Sud“; i A-M. Traveni: Supervizija.
 4. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Therapist-Patient Relationship as a Bridge Toward a Better Outcome of Schizophrenic Illness*“ održana je od 10. do 15. svibnja 1999. Predavači i teme Škole: T. Meissel: „Uređenje psihijatrijskih institucija uz pomoć psihoanalize“ („Integracija psihoanalize u psihijatrijskoj instituciji“); N. Orešković-Krezler, B. Restek-Petrović: „Neki pokazatelji učinka grupne psihoterapije psihoza“; Đ. Sivić: „Obiteljska psihoterapija psihoza i obiteljski genogram“; I. Urlić: „Grupna psihoterapija psihoza“ (Poglavlje u knjizi Schermer-Pines); R. Danzinger: „Poremećaj slike tijela u shizofreniji“; „Fantazije smrti u shizofrenim sumanutostima“ i A. Magerle: „Forenzički pacijent“ – Prikaz slučaja.
 5. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Supportive Psychotherapy: Psychodynamic Approach*“ održana je od 10. do 15. svibnja 2000. Predavači i teme Škole: F. Fasolo: „Grupa kao terapijska sredina“; S. Štrkalj Ivezić: „Stigma shizofrenije“; M. Viola: „Psihoterapijske i psihosocijalne intervencije u konceptu psihijatrije u zajednici u regiji Puglia“; N. Orešković-Krezler, B. Restek-Petrović: „Usporedba završne faze grupnog procesa u dvjema grupama psihotičnih bolesnika različitog trajanja“; I. Urlić: „Autistične barijere u terapijskom procesu“; S. Kulović: „Opsesivne obrane kod shizofrenije“; A. Žunter-Nagy: „Supportivna psihoterapija: psihodinamski pristup, prvi dio“; S. Štrkalj Ivezić: „Supportivna psihoterapija: psihodinamski pristup, drugi dio“; M. Blinc-Pesek: „Grupna psihoterapija roditelja shizofrenih bolesnika“ i J. Žilić-Džeba: „Socioterapija i grupna psihoterapija na kroničnom psihijatrijskom odjelu“.
 6. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Group Psychotherapy of Psychosis: Psychodynamic Approach*“ održana je od 15. do 19. svibnja 2001. Predavači i teme Škole: Lj. Oruč: „Genetsko savjetovanje u psihijatriji“; E. Joggan: „Modifikacije psihoanalitičkih tehnika u psihoterapiji psihoza“; A. M. Žunter-Nagy, N. Mayer: „Transfer i kontratransfer u psihoterapiji psihoza“; S. Biočina, Z. Cazi-Gotovac: „Psihosocijalni pristup u liječenju obitelji s psihotičnim bolesnikom“; J. Bomba: „Vrijeme i psihoterapija za shizofrene pacijente“; V. Pukl-Grabrovšek: „Plesna terapija i utjecaj na bolju svijest o selfu pacijenta sa shizofrenijom“; J. Bomba: „Grupna psihoterapija za adolescentnog shizofrenika, petogodišnje praćenje“; I. Urlić: „Grupno analitička tehnika u grupnoj psihoterapiji psihoza“; N. Orešković-Krezler, B. Restek-Petrović: „Grupna psihoterapija psihotičnih pacijenata“; E. Koić, S. Vondraček, L. Mužinić-Masle: „Važnost sistemskog (obiteljskog) psihoterapijskog pristupa u liječenju psihotičnih pacijenata“; S. Štrkalj Ivezić, M. Bajs, Š. Janović: „Stigma mentalne bolesti“; S. Štrkalj Ivezić: „Sažetak preporuka za liječenje shizofrenije“ i M. Vlastelica, S. Pavlović, I. Urlić: „Procjena važnosti terapijskih faktora grupe prema Yalomovoj klasifikaciji“.
 7. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Indication for Psychological Treatment of Psychotic Disorders*“ održana je od 22. do 26. svibnja 2002. Predavači i teme Škole: Lj. Milivojević: „Indikacije za psihoanalitičko

- liječenje“, „Psihoanalitička psihoterapija psihotičnog pacijenta“ – Dva prikaza slučaja; S. Štrkalj-Ivezić: „Rana intervencija i liječenje prve psihotične epizode“; C. Murphy: „Vrijednosti rada s obiteljima osoba s psihotičnim poremećajima“; R. Lucas: „Psihoanalitički pristup psihozama“; P. Jovanović, M. Pernar: „Art terapija s psihotičnim pacijentom“; I. Urlić: „Istraživanje u grupnoj psihoterapiji“ i N. Orešković-Krezler, B. Restek-Petrović: „Selekcijski kriterij za grupnu psihoterapiju psihotičnih pacijenata“.
8. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Psychological Framework for Treating Mental Disorders with Psychotic Features*“ održana je od 7. do 10. svibnja 2003. Predavači i teme Škole: I. Urlić: „*Supervision of group psychotherapy of psychoses*“; S. Štrkalj Ivezić: „*Symbiotic transference*“; C. Rosenberg: „*Working in the plural body: A theoretical approach to family therapy with a schizophrenic patient*“; R. Lucas: „*Psychoanalytic approaches to bipolar psychoses*“; R. Lucas: „*Managing depression – analytic, antidepressants, or both*“; S. Biočina: „*Education of families and patients with bipolar disorder*“ – Radionica; M. Agius: „*The use of card sort excersises in the prevention of relaps in serious mental illness*“; B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „*Patients with bipolar disorder in group psychotherapy*“ i B. Martindale: „*Family therapy concept*“.
 9. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Early Intervention in Psychosis*“ održana je od 05. do 08. svibnja 2004. Predavači i teme Škole: O. Gallager: „*Overview of early intervention in psychoses*“; M. Agius: „*IRIS guidelines on early interventions*“; M. Agius: „*The concept of the prodrome*“; J. Renton: „*Cognitive therapy 1*“; J. Renton, R. Rolinson: „*Cognitive therapy 2*“; J. Renton: „*Cognitive therapy 3*“; S. Biočina: „*Family intervention*“; S. Štrkalj Ivezić: „*The tragedy of schizophrenia without psychotherapy*“; R. Rolinson: „*CBT for prodromes of psychoses*“; R. Zaman: „*Pharmacology of early intervention*“; R. Zaman: „*Epidemiology of psychoses*“; M. Agius: „*Replase prevention and psychoeducation*“; I. Urlić: „*Spreading the indications for the use of atypical antipsychotic*“, i N. Dojčman-Potočnik, B. Ledinek-Vajd: „*Vlasta's world*“ – Case presentation.
 10. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on Psychodynamic Understanding of Psychotic Symptoms*“ održana je od 4. do 7. svibnja 2005. Predavači i teme Škole: S. Štrkalj Ivezić, I. Urlić: „*Psychotic symptoms in biological, psychological and social framework of reference*“; M. Agius: „*Basic standard for community psychiatry for psychotic patients*“; M. Agius: „*Psychotic symptoms in cognitive framework of reference*“; M. Žunter-Nagy: „*Basic psychodynamic concepts in understanding of psychotic symptoms*“; Lj. Milivojević: „*Individual analytic psychotherapy of psychotic patients*“; B. Restek-Petrović, N. Krezler-Orešković: „*Psychotic symptoms in framework of group analytic psychotherapy*“; M. Lajer: „*Manual for group analytic psychotherapy of psychoses. Danish National Research Project*“; L. Brunori, G. Magnani: „*The efficacy of group psychotherapy in the treatment of psychotic patients. The research*“; R. Lucas: „*Meaning behind the psychotic symptoms*“, i A. Koukis: „*Dreams in psychotherapy of psychotic patients*“.
 11. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Patient-Therapist Relationship as a Framework for Change*“ održana je od 16. do 20. svibnja 2006. Predavači i teme Škole: V. Folnegović-Šmalc: „*Psihofarmakološka terapija u liječenju shizofrenije i shizoafektivnog poremećaja*“; Lj. Hotujac: „*Psihofarmakološka terapija u liječenju bipolarnog poremećaja*“; V. Jukić: „*Psihofarmaci i farmakoekonomija u liječenju psihotičnih poremećaja*“; N. Henigsberg: „*Organizacija psihijatrijske službe u liječenju psihotičnih poremećaja. Pilot program*“; S. Štrkalj Ivezić: „*Program prevencije relapsa psihotične epizode*“; M. Žunter-Nagy: „*Individualna psihoterapija u liječenju psihotičnih poremećaja*“; B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „*Grupna psihoterapija u liječenju psihotičnih poremećaja*“; I. Urlić: „*Organizacija bolničkog miljea za liječenje psihotičnih poremećaja*“; S. Biočina-Martić: „*Obiteljska terapija u liječenju psihotičnih poremećaja*“; A. Vuković: „*Radna terapija u liječenju psihotičnih poremećaja*“; L. Bauman: „*Grupe samopomoći u liječenju psihotičnih poremećaja*“; M. P. Cozzari: „*The quality process in the psychiatric rehabilitation*“; P. Guarino: „*Discussion*“; M. Agius, M. Furlan: „*The use or leonardo programs to train people in communitay psychiatry*“; A. Koukis: „*Psychotic patients: Experiences from Greece*“; E. Klain, B. Škodlar, M. Pahole: „*Group therapy of families with psychotic member(s)*“; G. LoVerso: „*Community psychiatry. Group analytic contribution*“, i M. Blinc, M. Agius: „*The Ljubljana prodrome project. A Study of the development of psychotic illness*“.
 12. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on aggressivity of psychotic patients*“ održana je od 8. do 12. svibnja 2007. Predavači i teme Škole: I. Urlić, S. Štrkalj Ivezić: „*Agression in the transference of schizophrenic patients*“; M. Blinc: „*Psychoses, trauma and aggression*“; M. Agius: „*Care planning and case co-ordination*“; G. Lo Verso, C. Prestano: „*Psychotherapy in supervision: The case of the aggressive patient in two different settings*“; Lj. Milivojević: „*Co-untertransference and aggression in psychotherapy of personality disorder*“; A. Koukis: „*Agression of psychotic patients and the therapeutic impact of the group-analytic group*“; G. Magnani, E. Bergonzini, S. Burani: „*Conflict between cohesion and avoidance*“;

- L. Chua: „*The voice make me so angry: Addressing and understanding angry feelings in psychotherapy of psychotic patients*“; B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „*Narcissism and aggression in group psychotherapy of psychoses*“, i B. Rosenbaum: „*National Danish schizophrenia project*“ – *Presentation of the Manual*.
13. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on depression and psychosis*“ održana je od 14. do 17. svibnja 2008. Predavači i teme Škole: S. Štrkalj Ivezić, I. Urlić: „*The Importance of Theory of M. Klein for Work with Psychotic Patients*“; G. Lo Verso, C. Prestano: „*The patient suffering of Depression with Problematic Outcome*“; A. Koukis: „*Depression in Schizophrenia: The Impact of the Group-Analytic Psychotherapy*“; M. Agius: „*Relevance of Neurobiology and Neurogenesis for Psychotherapy*“; B. Koehler: „*Neuroscience, Psychoanalysis, and Psychosis*“; B. Koehler: „*Depression and Psychosis*“; M. Kozadinos: „*Who is Afraid of Atypical Depression*“; A. L. Silver: „*Homage a David Feinsilver and his Contribution of the Psychotherapy of Psychoses*“; B. Restek-Petrović, N. Krezler-Orešković: „*Depression in Group Psychotherapy with Psychotic Patients*“; W. Kristen, A. Fjordholm: „*Lowering Threshold for In-patient Hospitalization for Chronic Schizophrenic Patients – a Means to Reduce the Total Need for Beds?*“; M. Emmerhoff Håland: „*Multifamily Groups – Psychoeducational and Problem-Solving Method*“.
 14. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on empowerment and recovery*“ održana je od 13. do 16. svibnja 2009. Predavači i teme Škole: M. Viola: „*New developmental lines of community psychiatry*“ – Diskusija o dojmovima iz posjeta psihosocijalnim institucijama u Lecce, Italija; M. Agius: „*Assertive outreach*“; S. Štrkalj Ivezić, I. Urlić: „*Principles of psychiatric rehabilitation, empowerment and recovery*“; B. Restek-Petrović: „*Early intervention in first episode of psychosis*“; M. Gonzalez de Chávez Menéndez: „*In search of the 'lost patient': Helping the powerless, helpless and isolated psychotic patients*“; M. Gonzalez de Chávez Menéndez: „*Recovery and empowerment*“; M. Gonzalez de Chávez Menéndez: „*Psychotic hallucinations: the dynamics of distortion of psychotic perception and its symbolic meaning*“; G. Gimenez: „*From hallucinatory experience to thinking – the evolution of therapy of psychotic patient*“.
 15. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on comprehensive treatment models for psychoses*“ održana je od 12. do 15. svibnja 2010. Predavači i teme Škole: S. Štrkalj Ivezić: „*Psihobiosocijalni model suradljivosti*“; I. Urlić: „*Terapijska komunikacija*“; M. Jakovljević: „*Kako poboljšati suradljivost u uzimanju antipsihotika*“; V. Folnegović-Šmalc: „*Izbor lijeka i suradljivost*“; V. Jukić: „*Cijena koštanja nesuradljivosti*“; V. Filipac, S. Štrkalj Ivezić: „*Psihosocijalni postupci za poboljšanje suradljivosti kod uzimanja lijekova – Radionica*“; S. Štrkalj Ivezić, I. Urlić: „*Understanding stigma in patient – therapist relationship*“; M. Blinc: „*Supporting psychotic patients to fulfill parental roles*“; K. Lehtinen: „*Need – adapted model*“ I. part: *Theoretical approach and organization in community*, II. part: *Experiences and supervision*; M. Agius: „*Five years outcome of early interventions of psychoses and what are the consequences?*“; Lj. Vukota: *Posters awarded on II. Croatian congress of social/community psychiatry, Split 2009.*; *Discussion in median group: Lessons learned from 15 years of School of Psychotherapy of Psychoses.*
 16. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on Supportive psychodynamic psychotherapy for persons with psychotic disorders*“ bila je predkongresna radionica u sklopu 17. Internacionalnog kongresa za psihološki tretman shizofrenije i drugih psihoza – ISPS („*Psychological therapies for Psychoses in the 21st Century Influencing Brain, Mind and Society*“) koji je održan od 31. svibnja do 4. lipnja 2011. u Dubrovniku.
 17. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on: Individualised Treatment for Psychosis: What Works for Whom?*“ održana je od 9. do 12. svibnja 2012. Predavači i teme Škole: S. Štrkalj Ivezić, I. Urlić: „*What works for whom? Psychotherapy or sociotherapy for patients with psychoses?*“; B. Restek-Petrović: „*Programme for the first episode psychotic patients: Six years of experience*“; D. J. Smith: „*Controversies in the management of prodromal and early psychosis*“; M. Blinc-Pesek: „*Family and professional team – How to cooperate to help the patient with psychosis?*“; D. Kennard: „*On therapeutic community*“; D. Kennard: „*Therapeutic community in different settings*“; J. Mihoci: „*A therapeutic community treatment programme for psychosis*“; V. Filipac: „*Biopsychosocial approach in practice in regional psychiatric service in Australia*“; M. Jakovljević: „*The meanings of concepts of placebo and nocebo in individualised pharmacological approach*“; M. Jakovljević: „*The creative psychopharmacotherapy: What is new in this approach?*“; M. Agius: „*What psychotherapy works for whom in a community mental health team in the UK?*“, i Z. Pisk: „*Therapeutic community experience group*“.
 18. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on: The meaning of dreams, fantasies and hallucinations of patients with psychosis: The neglected side of psychotic experiences*“ održana je od 16. do 18. svibnja 2013. Predavači i teme Škole: M. Blinc-Pesek: „*Hallucinations in prodromal phases of psychotic disorders*“; Lj. Milivojević: „*Dreams in psychoanalysis and group psychotherapy*“; I. Urlić, S. Štrkalj Ivezić: „*Dreams,*

fantasies and hallucinations of patients with psychosis – the neglected side of work with persons with psychosis“; A. Koukis: „*The phenomenology and ontology of dreaming in psychosis. From Bion through Klein to Foulkes*“; S. Štrkalj Ivezić: „*Self-stigma prevention programme*“; B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „*Dreams and fantasy in group psychotherapy of psychotic patients*“; B. Škodlar, J. Ciglencečki: „*Hallucinations, fantasies and delusions – experiences in groups*“, i M. Agius: „*Delusions*“.

19. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus On: Personality, Personality Disorders, Psychoses*“ održana je od 14. do 17. svibnja 2014. Predavači i teme Škole: I. Urlić: „*Personality disorders in DSM V*“; S. Štrkalj Ivezić: „*Personality and recovery from psychoses*“; P. Praper: „*Egopsychological indicators of differential diagnosis between borderline and psychotic personality*“; A. Špelić: „*Theoretical basis of the psychoanalytic approach to psychotherapy of autism*“; S. Murawiec: „*Psychodynamic psychopharmacology*“; M. Blinc: „*Schizophrenia and personality disorders – comorbidity and differential diagnosis*“ i B. Restek-Petrović, N. Orešković-Krezler: „*Personality characteristics of psychotic patients as possible motivating factor for participating in group psychotherapy*“.

Tijekom dugogodišnjeg okupljanja uz oralne prezentacije, prikaze slučajeva i supervizije u grupama, tradiciju škole su tijekom godina obilježavali izleti u povijesna područja okolice Dubrovnika. U tri navrata organiziran je i cjelodnevni posjet psihosocijalnim institucijama u Bari i Lecce u Italiji pod stručnim vodstvom M. Virole. Također su višekratno održane promocije stručnih knjiga iz područja psihijatrije i psihosocijalne rehabilitacije.

20. Škola psihoterapije psihoza pod naslovom „*Focus on: Inpatients treatment of persons with psychotic disorders – On the spectrum of interventions*“ održana je od 13. do 16. svibnja 2015. Škola je obilježila ovu vrijednu obljetnicu sljedećim temama: I. Urlić: „*The psychiatric clinical or hospital ambience: The development of attitudes and psychodynamic understanding of relationships*“; S. Štrkalj Ivezić: „*The therapeutic alliance in hospital setting*“, A. Čvrljak: „*The psychotherapeutic process with psychotic patient: Theoretical perspective and clinical experience*“. Upoznavanjem i diskusijom u srednjoj grupi obilježena su dosadašnja iskustva tijekom trajanja škole s naslovom: „*Twenty years of the ISPS Croatia School of Psychotherapy of psychoses in Dubrovnik – recollections and reflections*“. B. Cvitan, psihijatrica iz Amsterdama, polaznike škole je upoznala sa svojim radom u Nizozemskoj prezentirajući rad pod naslovom: „*Outreach as alternative to hospitalization*“. B. Restek-Petrović sa suradnicima prikazala je evaluaciju rada desetogodišnjeg programa „Rane intervencije kod prvih epizoda psihotičnih poremećaja (RIPEPP)“ prezentacijom naslova: „*Treatment of first psychotic episode patients on psychotherapeutic inpatient unit: Evaluation of therapeutic programme*“. Tijekom 20. Škole prikazana su četiri slučaja u malim supervizijskim grupama. Svibanjski susreti završeni su ove godine zajedničkim izletom u arheološki lokalitet Naronu pokraj Metkovića.

Iskustvo dugogodišnjih polaznika škole i ove je godine inspiriralo mlađe kolege za nova radna iskustva i dolazak na sljedeću Školu pod zajednički predloženim naslovom: „*Inovativne tehnike u liječenju psihoza*“.

Dvadeseta godišnjica Škole završena je uz već tradicionalni pozdrav profesora Urlića i profesorice Štrkalj Ivezić: Do viđenja svakog svibnja u IUC-u u Dubrovniku!